

Recensie SCHOPENHAUER - 10/11/2024 Brabant cultureel © Arnold Verplancke

Link naar volledige recensie:

<https://www.brabantcultureel.nl/2024/11/10/damiaan-de-schrijver-speelt-schopenhauer-weergaloes-en-met-veel-humor/>

Damiaan de Schrijver speelt Schopenhauer weergaloes en met veel humor

De pessimistische filosoof Arthur Schopenhauer op het toneel brengen? De Vlaamse acteur Damiaan De Schrijver doet het weergaloes en met veel humor. Dankzij schrijver en regisseur Stefaan Van Brabant die daarmee zijn geslaagde reeks filosofen afsluit bij Het Zuidelijk Toneel.

Wat is het beste dat een mens kan overkomen? Dat hij niet zou zijn geboren. Wat is het op een na beste? Dat hij sterft. Gelukkig kom je elke dag weer dicht bij de dood. Het leven is immers niet meer dan het streepje tussen je geboortedatum en je sterfdatum op het kerkhof. Gelukkig kent het leven een happy end, de dood. Daar moet je vooral niet bang voor zijn: het leven is slechts die minieme tijd tussen het eeuwige niets ervoor en het eeuwige niets erna.

Een beetje oudere gezette man

Met dit soort teksten zet de in Vlaanderen wereldberoemde acteur (zo omschrijft Het Zuidelijk Toneel hem zelf) Damiaan De Schrijver de toon in de voorstelling die simpelweg Schopenhauer heet. Een beetje oudere gezette man met een enorme baard. Gestoken in een ouderwets drielidig kostuum. Met als decor niet veel meer dan een fraaie kroonluchter, een stoel en een tafeltje met water. Geen tegenspelers.

Hij is de beroemde Duitse filosoof van begin negentiende eeuw die zich de enige ware opvolger van de grote Immanuel Kant acht. Van zijn tijdgenoot Hegel moet hij niets hebben, ook al trekken diens colleges wel volle zalen en die van hem niet. Een prutser en een charlatan vindt hij hem, met zijn 'Weltgeist'. Nee hij, Schopenhauer, heeft het wereldraadsel opgelost.

Dat klinkt allemaal zwaarwichtig, maar De Schrijver speelt hem heerlijk. Zo zelfverzekerd in zijn uitdrukkingen en mimiek. Af en toe op en neer lopend als in een collegezaal die nu tot zijn opluchting eindelijk wel gevuld blijkt, ruim twee eeuwen nadat hij zijn hoofdwerk schreef: **Die Welt als Wille und Vorstellung**. Hij legt alle diepzinnige gedachten van Schopenhauer op een eenvoudige manier uit, in een taal met soms 'sappige' Vlaamse woorden en uitdrukkingen, maar nog meer algemeen-Nederlandse platitudes en gezegdes. Dat alles vergroot de toegankelijkheid van het denkwerk en ontlokt regelmatig vrolijk en zelfs uitgelaten gelach van het publiek.

Met veel plezier en bewondering gezien

Schrijver en regisseur Van Brabandt reikt het de acteur allemaal aan in zijn toneeltekst. Schopenhauer geldt als zijn lievelingsfilosoof. Eerder maakte hij bij Het Zuidelijk Toneel al voorstellingen over Socrates, Marx, Spinoza en Sartre & De Beauvoir. De laatste twee heb ik met veel plezier en bewondering gezien. Ook nu weet hij weer de grote lijnen van het filosofische werk uiteen te zetten. De mens denkt de echte wereld te kennen, maar dat is slechts de voorstelling die hij zich van de wereld maakt, aldus Schopenhauer. Bedenk alleen maar dat insecten en dieren de wereld heel anders 'zien' met hun andere zintuigen.

De wereld 'an sich' laat zich niet kennen, maar hij, Schopenhauer, onthult wel wat de wereld draaiend houdt en de mens blijft drijven: de Wil. Dat illustreert hij met het gegeven dat de mens altijd iets wil en als hij dat eenmaal heeft bereikt, verveeld raakt en weer iets anders wil. Leven is dus lijden. De blinde wil tot bestaan vormt de basis van ons in wezen volstrekt zinloze leven.

Posteert zichzelf als genie

De apodictische manier waarop De Schrijver dit alles verkondigt en zichzelf als genie posteert, doet denken aan **De Wereldverbeteraar** van Thomas Bernhard en andere hoofdpersonen in diens werk, bijvoorbeeld **Über allen Gipfeln ist Ruh**. Een titel ontleend aan Goethe en die zelfs letterlijk wordt aangehaald in deze voorstelling.

Van Brabandt en De Schrijver laten wel nog een uitweg uit het lijden zien en die bestaat uit niets meer willen, als een asceet door het leven gaan. Lukt dat niet, dan kun je jezelf ook nog verliezen in de kunst, zonder naar iets te streven. En de hoogste kunstvorm is de muziek. Zij slagen er in de voorstelling toch nog zachtaardig en hoopvol af te sluiten, waardoor het publiek na anderhalf uur toch opgewekt naar huis kan.

**Stuk: Schopenhauer. Schrijver: Stefaan Van Brabandt. Spel: Damiaan De Schrijver.
Scènefoto's © Koen Broos
Gezien: Nederlandse première in Schouwburg Tilburg, 8 november 2024.**

Schrijver en regisseur Stefaan van Brabandt en Damiaan De Schrijver. Foto > Sofie Knijff